

Tradiční včelaření

Bez mezistěn. Bez rámečků. Bez medometu.

Je to tak. Šli jsme jinou cestou. Předně nepoužíváme mezistěny. Před třemi roky jsme použili poslední. Stejně tak neznáme slovo souše. Včely v našem provozu staví každý rok nové divoké dílo. To, že nepoužíváme rámečky je jen třešnička na dortu. Loňskou sezonu jsme tak obhospodařili 20 včelstev a stejné množství oddělků na prodej. Máme se ženou Janou dvě malé děti. Chodím do práce jako každý jiný. Jana je na mateřské. Na včelnici jezdím 36 kilometrů. Průměrný výnos? V oblasti bez medovice cca 20 kilo medu na tři nástavkový úl. Deset pro včely a deset pro nás.

Co je to tradiční včelaření?

Včelaření bez rámečků a na divokých plástech je samozřejmě naprosto tradiční a původní všude na světě. V brtích, klátech i košnicích žádných rámečků a mezistěn netřeba. Zato včelaření současného typu není tradiční v pravém slova smyslu. Jedná se o novodobé včelaření, které umožnilo jakýsi tovární přístup k chovu. Tento přístup umožňuje včely chovat jako na běžícím pásu a hlavně umožňuje ze včelstva doslova vyždímat maximální maximum. To vše se zdá být na první pohled skvělé. Na ten druhý, to už tak skvělé být nemusí. Proto jsme se vydali jinou cestou.

Byl to osamocený start a zdál se být hlavně nerozvážený. Cesta ale naznačila, že přináší nečekané výhody. Ty hlavní zmiňme hned tady na začátku.

1. Minimální pracnost a minimální nároky na odborné včelařské znalosti.
2. Netradiční a zdá se velmi účinné možnosti v boji s roztočem varroa destructor. (Bez chemie. Pouhým mechanickým postupem.)
3. Téměř 100% obměna voskového díla každý rok a z toho plynoucí prevence chorob v úle. Kam se hrabe upachtěná a složitá Rašovská či jiná metoda přátelé.

Proč jít jinou cestou?

Na počátku byla prostá nouze. Koupili jsme nejlevnější nízké nástavky a vysoká dna. Poslední peníze padly na provizorní střechy. Jaké bylo naše zděšení, když jsme zjistily, že stejně jako úl budou stát rámečky a mezistěny. A ještě se to musí sbíjet a drátkovat a pak to není kam dát a jak odvézt, aby se to nepolámalo. Jak tohle máme proboha dělat v městském bytě uprostřed Prahy! Řešení bylo jen jedno. Anglicky se to jmenuje Top Bar Hive. Česky tomu říkáme úl s horní loučkou a nebo prostě bezrámkové včelaření. Místo rámečku používáme jen horní loučku. Je obdobná jako vrchní část rámečku. Liší se jen jakýmsi podélným břitem uprostřed. Nebo drážkou do které se zalévá vodící pásek vosku. Praktičtější je podélný břit. Včelař do nástavku nese jen otep prkýnek. 300 se jich vejde do tašky z Ikea. Můžete pak jezdit ke včelám třeba vlakem. Loučky pro třicet včelstev uvezete v batohu.

Kde je problém?

Problém je v našich potažmo Vašich hlavách. Novoty nám jaksi do hlav těžko lezou. Musíme zahodit téměř vše co jsme se naučili a začínáme znova od nuly. Od nuly přátelé. Bezrámkové včelaření není nic pro "staré" rutinéry. Bezrámkové včelaření je hlavně pro "mladé" ohebné a avantgardní včelaře. Liší se snad úplně vše. Jinak se manipuluje s plástem. Pohyb kterým se plást prohlíží je odlišný od běžného. Běžným pohybem se plást poláme. Liší se nástroje na vyříznutí plástu z úlu. S rozpěrákem v ruce budete včelám k smíchu. Liší se celý přístup ke včelám. Se zatepleným úlem a žemlovým plástem v rámečku budete k smíchu i čmelákům.

Proč to funguje?

Kopíruje to divoké včely. Stačí včely nasypat do prázdného úlu. Nesmí v něm být žádný starý plást. Úl musí simulovat dutinu stromu. Jediné co si jako včelaři diktujeme je počet plástů. Včely mají snahu stavět uhlopříčně. My jim vnutíme kolmou stavbu. Břit na spodní straně horních louček bude vodítkem pro stavbu nových plástů. Včelí dílo musí být rozběrné pro případnou kontrolu veterinární správy.

Jak na roztoče?

Na roztoče nejlépe mechanicky. Chemie je prašivá cesta. Pro zastavení roztoče je účinné přerušení jeho rozmnožování. Ideální je zasáhnout v době rozvoje. To je doba kdy je v úle med a jinak než mechanicky zasáhnout nelze.

Jak ale rozvoj roztoče přerušit?

Odstranění všeho plodu z úlu!

Stačí odříznout plodové plásty těsně pod medovými límcí. Med v úle zůstane a nový roztoč se už nenarodí. Včely při snůšce nemusí krmit plod a o to víc donesou. Nerojí se vůbec a v době po první snůšce jich není přespříliš. Divoké plásty se snadno vyřezávají a hlavně nás nestály žádné peníze za mezistěny. O to snadněji jdou vyřezat a zahodit do kompostu. Je to prosté a nezvyklé. Nic pro rutináře.

Medobraní.

Fór je v nových plástech. Med totiž v novém díle nedrží. Nové voňavé plásty z nového vosku dáme do kbelíku a rozbijeme na "prach". Pak přes hrubé síto necháme vytéct. Vytače téměř vše. (Ze starých plástů s košilkami nevyteče téměř nic.) Při větším množství pomůže lis na ovoce. Všechny plásty staví včely každý rok znova a znova. Kvalita lisovaného medu z divokých plástů je vždy nesrovnatelná s běžným medem.

Závěrem.

Je to samozřejmě cesta zpět k Janišovu úlu. Ten je považovaný za poloviční řešení na cestě k modernímu včelaření. Ale nezapomínejme na přírodní zákon rovnováhy. Jeho podstata tkví v neustálém posouvání extrémů do průměrného stavu. Poloviční řešení bývají často hledaným ideálem. S pozdravem "i bezrámkový včelař je člověk" Vás zdraví Václav Smolík.

Protesty, díky i otázky pošlete prosím na email vasekismolik@gmail.com

Vývoj našeho provozu sledujte na blogu www.mamevcely.wordpress.com

Jana s divokým plástem. Květen 2012 Beroun Hostim.

Takové pěkné plásty rozdrtíme. Velkým odvíčkovacím nožem je odřízneme do bílého barelu v pozadí a loučku vrátíme zpět do úlu. Loni je stihly včelky znova vystavět.

Kolik toho postaví za pět dní. V nástavku byly jen ořezané loučky. Červen 2012.

Plásky v nerezové nádobě těsně před rozdrčením. Vídea z medobraní jsou na www.mamevcely.wordpress.com

Postavený nástavek plný medu byl od plodiště oddělený mřížkou. Není tedy přistavěný k dolním loučkám.

Nový pylový plást s kolečkem plodu uprostřed. Všimněte si že trubčina jen minimálně.

Nový divoký plást. Stále ještě snadno vyjímatelný. Zakladený ho přesuneme do medníku a včely se přesunou za plodem.

Pohled do úlu s rozestavěným divokým plástem.

Ještě jednou divoký plást při medobraní v rukou mojí milované ženy Jany.

Nástroje pro včelaření bez rámečků. Vespod Pobočník na odřezávání bočního přistavění plástu k nástavku. Navrch Podspodník pro odřezávání spodních částí plástu.

Včelařský učeň Pavel soustředěný na 100%. Medobraní 2012. Na jaře tu byly úplně prázdné nástavky. Na konci května byly plné plástů s medem.

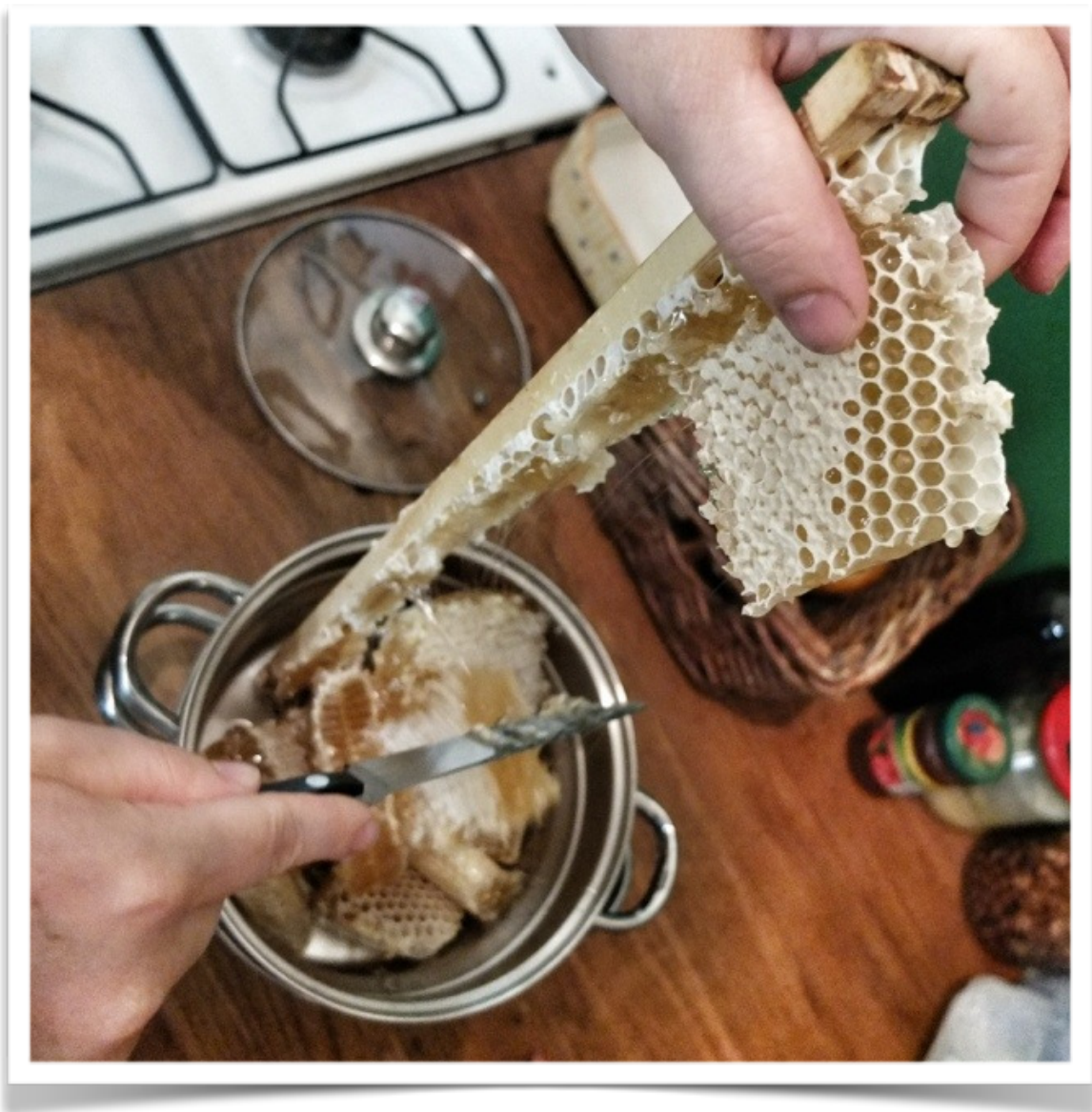

Mikro medárna v hrnci na špagety.

Tak se nařezě plást do hrnce.

Je libo plástový med?

Dokonale čistý med se zbytky divokého vosku z letošního plástu. Čistěji už to snad ani nejde přátelé.